

Грималюк А. М.,

асистент кафедри німецької філології

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «СТРАХ» ЕКСПЛІЦИТНО-ЛЕКСЕМНИМИ ТА ІМПЛІЦИТНО- СЕМАНТИЧНИМИ КОНОТОВАНИМИ ФРАЗЕОЛОГІЗМАМИ

Анотація. У статті вибірково проаналізовано фразеологічні одиниці з експліцитно-лексемними та імпліцитно-семантичними конотаціями, що виражають концепт «СТРАХ» та вживаються у сучасних текстах німецькомовної преси. Конотація вживається неоднозначно у лінгвістиці та має довгу суперечливу історію дослідження. Натепер вчені не дійшли однозначної думки щодо дефініції цього поняття. Ми розуміємо конотацію як макрокомпонент семантичної структури фразеологізму, що включає у себе оцінний, емотивний, експресивний і функціонально-стилістичний складники та несе навантаження асоціативно-образною інформацією із частково культурно-національною специфікою. Через відсутність єдиного тлумачення терміна «концепт», у результаті аналізу думок різних науковців концепт розглядається як нерозчленоване уявлення про об'єкт, ідею поняття і навіть саме поняття. Розглянуто тематичні групи аналізованих експліцитно-лексемних та імпліцитно-семантичних конотованих ідіом, виділено домінанті та архаїзовані фразеологічні одиниці. Зазначена лексикографічна фіксація та зіставлення її із текстовою реалізацією на базі текстових вживань. Передумовою успішного дослідження є наявність масштабного текстового корпусу. Корпусний аналіз вважається важливим методом у дослідженні фразеології, оскільки дає змогу провести дослідження на базі сучасного мовного матеріалу. Вибрана продуктивна колекція корпусів Інституту німецької мови міста Мангейм (Німеччина), яка являє собою найбільше в світі електронне зібрання сучасних німецькомовних текстів – майже 2 мільярди слів, літературні тексти понад 1000 авторів. Корпуси є джерелом текстової мовної інформації, а отже, результати нашого аналізу базуються на мовних даних, які є частиною природної та живої комунікації. Вибрано дослідження концепту «СТРАХ» через багатогранність емоційного явища, яке виражається та описується мовними засобами у всіх культурах світу. Через здатність фразеологічних одиниць передати широкий спектр емоцій аналіз їхньої конотативної семантики залишається актуальним. За результатами дослідження виділено тенденції вживання вибраних фразеологічних одиниць та проаналізовані основні стилістичні функції текстового масиву.

Ключові слова: концепт, фразеологізм, ідіома, експліцитна лексемна конотація, імпліцитна семантична конотація.

Постановка проблеми. Нині продовжує розвиватися когнітивна лінгвістика та аналіз її базового поняття «концепт», який є складним та багатогарбовим явищем. Не припиняє свого розвитку й фразеологія, мовні вирази якої вживаються у всіх сферах людського життя. У нашій статті ми спробуємо проаналізувати багатогранний концепт «СТРАХ» через емоційно насичені мовні вирази, а саме експліцитно та імпліцитно конотовані фразеологічні одиниці (далі – ФО).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Натепер поняття «концепт» не має однозначного визначення. У лінгвістиці виділяють три основні підходи до його розуміння. Представники першого підходу, культурологічного, (А. Вежбицька, Ю. Степанов та ін.) [1] розглядають концепт, з одного боку, як ментальну частинку культури в мовній свідомості людини, з іншого – як засіб входження людини в культуру та її вплив на неї [1, с. 40]. Представники другого підходу, когнітивного, (О.С. Кубрякова, А.А. Павлова та ін.) вказують на важливість мови, пам'яті для сприйняття, зберігання та передачі ментальної інформації, яка відображається у вигляді концептів. Представники третього підходу, комплексного, (Д.С. Лихачев, С.А. Аскольдов та др.) розділяють поняття: «когнітивний концепт» та «лінгвокультурний концепт». Під лінгвокультурним концептом розуміють «умовну ментальну одиницю, яка спрямована на вивчення мови, свідомості та культури» [2].

Ми розглядаємо концепт як нерозчленоване уявлення про об'єкт, ідею поняття і навіть саме поняття, для якого характерна мовна та психічна сутність [3; 41, с. 153].

Упорядковане поєднання концептів у свідомості людини утворює концептосистему, до компонентного складу якої входять фрейми. Поняття фрейму було введено у 1974 р. М. Мінським; під фреймом ми, слідом за науковцями, розуміємо структуру, яка відображає стереотипні, типізовані ситуації у свідомості мовця, призначенням якої є ідентифікація нової ситуації на базі такого ж ситуативного шаблону [4, с. 154-155].

А. Баранов та Д. Добровольський вважають, що актуальне значення ідіоми виникає в результаті взаємодії декількох фреймів, тобто актуальне значення породжується в результаті операцій над знаннями, що називається синтагматикою когнітивних операцій [5, с. 240]. До складу фрейму входять слоти, які з'єднані між собою певними семантичними зв'язками. Наведемо приклад у контексті нашого дослідження: *Hasenherz haben* – наповнення слотом «відчуття небезпеки, страху», фрем «тварина» вводиться в слот фрейму «людина», що породжує актуальне значення «боягуз». Отже, ми не звертаємося до етимології ідіоми, а осмислюємо зв'язок внутрішньої форми та актуального значення.

Об'єктом нашого аналізу слугують експліцитно-лексемно та імпліцитно-семантично конотовані ФО які виражають емоційний концепт – «страх». Оскільки мова та мислення пов'язані, то думки та емоції під час мовлення зливаються. В. Шаховський зазначає, що емоційні концепти можуть бути універсальними та неуніверсальними, або етноспецифічними. Універсальність емоційного концепту пояснюється тим, що емоції займають провідну позицію у житті людини і це спорід-

ное представників різних етносів [6; 7, с. 87]. Однак розуміння емоцій на пряму залежить від типу культури та етнічної і лінгвістичної належності мовця [2].

Етимологія поняття *Angst* вказує на початок вживання цієї лексеми у VIII ст.: спочатку воно вживалося для позначення фізичної величини – «взъкості простору» – у різних німецькомовних діалектах. Подальші етимологічні дослідження виявили зв'язок німецького *Angst* з ст.-інд. коренем *amhas* – «стиснення», «удушення»; індоєвропейський суфікс – *st* слугував для визначення абстрактного поняття. Тобто можна зазначити, що початкове значення вживалося для опису фізіологічних змін, згодом трансформувало свою семантику в психологічну субстанцію [8].

Синонімічний ряд *Angst* включає у нашому дослідженні такі лексеми, як *die Scheu, die Furcht, der Schreck, der Schrecken*, вони виступають компонентами ФО, переносять свою конотативність на фразеологізм, забарвлюючи його позитивно чи негативно, та входять до групи експліцитно-лексемно конотованих ФО. До імпліцитно-семантично конотованих ФО ми відносимо ідіоми, конотативність яких можна визначити за їхньою семантикою або вживанням у тексті [9; 10].

Виклад основного матеріалу. Вибрані нами фразеологізми на позначення концепту «страх» ми поділили на такі тематичні групи та проаналізували їх на базі корпусів Cosmas (IdS corpora інституту німецької мови міста Мангайм) [11]:

- *страх як емоція з негативним впливом: Angst essen Seele auf* – 100 Korpora 150 Treffer; *In tausend Ängsten schweben* – 1 Korpora 1 Treffer; *Angst # Furcht haben vor +D.* - etw. 800 Korpora 100 taus. Treffer # 600 Korpora 8 taus. Treffer; *Furcht einschließen* – 0; *In Furcht geraten* – 13 Korpora 14 Treffer; *um j-n in Furcht sein* – 0; *j-m ist (wurde) angst und bange* – 450 Korpora 1500 Treffer

- *страх – перепона для успіху: aus Angst darf man wichtige Dinge nicht versäumen* – 0

- *страх – негативний досвід, пересторога: Gebranntes Kind scheut das Feuer lautet* – 0; *Gebrühte Katze scheut auch kaltes Wasser* – 0; *Gesoffene Katze scheut den kochenden Kessel* – 0.

- *страх осмислюється через смерть: Tausend Tode sterben* – 180 Korpora 285 Treffer; *Der Tod ist nicht zu fürchten, denn es hat noch niemand erlebt, dass er gestorben ist* – 0; *Zu Tod erschrocken ist auch gestorben* – 0; *Wer den Tod fürchtet, der verliert sein Leben* – 0; *жартівливо: die Angstläuse beißen* – 0

- *фізіологічні реакції відчуття страху: Blut (und Wasser) schwitzen* – 180 Korpora 200 Treffer; *mit weichen Knien* – 195 Korpora 235 Treffer; *j-m werden die Knie weich* – 140 Korpora 190 Treffer; *j-m sitzt die Angst im Nacken* – 65 Korpora 75 Treffer; *Kalte Beine (Füße) kriegern (bekommen)* – *kalte Beine kriegern* – 2 Korpora 2 Treffer; *Kalte Füße bekommen* – 400 Korpora etw. 2000 Treffer; *j-m fällt das Herz in die Hosen* – 0; *j-m Mark und Bein durchschauern* – 0; *kein Pulver riechen können* – 0; *weiche Knie haben* – 150 Korpora 200 Treffer; *Der Furchtsame sieht überall Gespenster* – 0; *der Schrecken ist j-m in die Glieder (in die Haut, ins Gebein, in die Knochen) gefahren* – 36 Korpora 44 Treffer; *der Schrecken sitzt (steckt) j-m in den Gliedern* – 13 Korpora 13 Treffer; *die Angst ist j-m in die Beine gefahren* – 0; *j-m bricht der Angstschweiß* – 12 Korpora 16 Treffer; *Ihm fällt das Herz in die Schuhe* – 2; *etw macht den Rücken kalt* – 0; *etw. erschreckt j-n bis ins Herz* – 0; *umg: sich (einen Fleck, einen Bonbon) ins Hemd machen* – 0; *sich in die Hose machen* – 25 Korpora 25 Treffer.

- *страх описаний через тваринний прототип: feiger Hund* – 25 Treffer 25 Korpora; *ein Angsthase sein* – 210 Korpora 340

Treffer; einen Hasenfuß in der Tasche haben – 0; *ein Hasenherz haben* – 7 Korpora 7 Treffer; *einen Hasen im Busen haben* – 0; *ein beschossener Hase flieht vor jedem Gebüsch* – 0; *Gebrühte Katze scheut auch kaltes Wasser* – 0; *Gesoffene Katze scheut den kochenden Kessel* – 0.

- *сприйняття страху через релігію: Jmd fürchtet etw wie der Teufel das Weihwasser* – 70 Korpora 80 Treffer; *Gott steh' mir/uns bei!* – 10 Korpora Treffer – mir; 40 Korpora 50 Treffer – uns

- *страх через погрози, залякування: j-n in Angst und Schrecken halten # versetzen # jagen* – 128 Korpora. 220 Treffer; *mit Schreckpistolen schießen* – 0; *j-m angst und bange machen* – 170 Korpora 260 Treffer; *In Furcht (und Schrecken) (ver)setzen* – 60 K 80 Treffer

- *персоніфікація страху: die Furcht hat tausend Augen* – 0; *Furcht hat Beine* – 0.

У кожній тематичній групі ми можемо простежити частоту текстового вживання ідіом, а отже їхню актуальність чи архаїзацію, виділити типи конотативного забарвлення, виокремити певні стилістичні функції конотованих ФО на базі текстових корпусів.

Експліцитно-лексемно конотовані ФО на позначення концепту «страх» показали від 0 до системного (сотня тисяч) текстового вживання. Виділимо три найактуальніші ідіоми: вираження емоції страху як негативного відчуття – *Angst # Furcht haben vor +D.* [12; 13] – etw. 800 Korpora 100 taus. Treffer # 600 Korpora 8 taus. Treffer; *j-m ist (wurde) angst und bange* – 450 Korpora 1500 Treffer; фізіологічна реакція на страх – *Kalte Füße bekommen* – 400 Korpora etw. 2000 Treffer. Варто зазначити, що ідіома *kalte Beine kriegern* (2 Korpora 2 Treffer) архаїзувалася, про що свідчить низька текстова фіксація, вона була витіснена іншою ФО – *Kalte Füße bekommen* [12; 13; 14]. Метафора холодних нижніх кінцівок викликає у свідомості людини асоціативний образ сильного страху, у тексті може точніше передати спектр відчуттів цієї емоційної реакції: NUN18/MAR.01867 Nürnberger Nachrichten, 23.03.2018, S. 2; Zuckerbergs Sorry reicht nicht - Investoren, aber auch Werbekunden bekommen wegen des Skandals kalte Füße: Investoren, aber auch Werbekunden bekommen wegen des Skandals kalte Füße. [15; 16] – у контексті можемо також зауважити порушення синтаксичної структури, а саме розширення компонентного складу через уточнення, як одну із стилістичних функцій.

У нашій вибірці домінують експліцитно-лексемно конотовані ФО з частотним текстовим маркуванням. Варто відзначити фразеологізми, що описують фізіологічні реакції організму людини на страх, серед них: підвищена пітливість, холод, прискорене серцебиття, в'ялість у колінах, реакції на шкірі чи інших органах та навіть акти дефекації. Усі ці прояви викликають у свідомості людини негативні емоційні реакції, а отже ФО, які застосовує мовець для їх опису, несуть негативне конотативне навантаження. Наприклад, вживання (*sich*) *in die Hose machen* у контексті сильного переляку через пожежу у будівлі:

HAZ20/NOV.01912 Hannoversche Allgemeine, 19.11.2020, S. 23, Ressort: Kultur; *Der Täter zündelt gern nachmittags: Am Montag durften die Betroffenen einmal kurz in das sonst verschlossene Gebäude und in ihre Wohnungen, um sich Sachen zum Wechseln zu holen. Er war am Sonnabendnachmittag in seiner Wohnung im dritten Stock, als das Feuer gelegt wurde. Ich bin sofort ans Fenster, da habe ich dann gestanden und mir vor Angst fast in die Hose gemacht, bis mich die Feuerwehr gerettet hat ...*[17].

Розглянемо також групу ідіом із зоонімами, які є культурними символічними складниками. Найактуальнішою ідіомою за текстовим аналізом є *ein Angsthase sein* - 210 Korpora 340 Treffer, та з узуальним вживанням - *feiger Hund* - 25 Treffer 25 Korpora. Обидві ФО описують «боягуза», для них характерна експліцитна вказівка на конотативність через складники *Angst* та *feiger*; інші ідіоми цієї групи з імпліцитно-семантичним вираженням конотації показали нульову або мінімальну текстову маркованість, що стало частково неочікуваним результатом. Оскільки у культурній традиції тварина *Hase* метафорично зіставляється з боягузливою людиною на базі споріднених характеристик, які закладені у свідомості мовців, – полохливості, прискороного серцебиття, втечі від любові загрози – ідіоми з цим компонентом є загальновідомі та теоретично загальноновживані, проте корпусні аналізи не підтвердили їхню абсолютну актуальність.

M20/AUG.01597 Mannheimer Morgen, 10.08.2020, S. 23; "Das ist für mich ein Angsthase, der so etwas macht": Nach Schätzles Angaben ermittelt nun der Staatsschutz wegen des Briefs, der vorübergehend zur Räumung von Tekinoglus Kanzlei führte. Hat er Angst? "Nein", sagt der Anwalt. "Jemand, der es mit einer Drohung ernst meint, der versteckt sich nicht hinter so einem anonymen Brief. Das ist für mich ein Angsthase, der so etwas macht." Auf die Frage nach dem rechtsextremen Charakter des Briefs sagt Tekinoglu, er könne nur Mutmaßungen anstellen... [18].

Вибукова фраза *Gott steh mir/ uns bei!* [19] (10 Korpora Treffer – mir; 40 Korpora 50 Treffer – uns) показала незначне текстове вживання:

HMP18/JUN.00778 Hamburger Morgenpost, 14.06.2018; Wahnsinniges Unterfangen: "Gott steh uns bei, die ALS!" Es ist ein Schockmoment, als der Schulleiter des Werther-Gymnasiums in den Elbvororten seinem Kollegium eröffnet, dass einer von ihnen als "Feuerwehrkraft" an die berühmte Astrid-Lindgren-Schule abgeordnet wird. Nach Ellerbrook, Hamburgs einem sozialen Brennpunkt. Es trifft: Annika Paulsen, 27 Jahre alt, Lehrerin für Musik und Geografie [20].

Експресивність таких ФО підіймають градус емотивності тексту, у якому вживаються, передаючи експресивно-емоційний стан мовця, його світосприйняття. Проте, проходячи кризу призми мислення, вибукові вирази виражають емоції у чистому вигляді та частіше вживаються спонтанними усними способами.

ФО інших тематичних груп не відзначилися системним вживанням, а отже, це дає нам підстави вважати їх застарілими у сучасному німецькомовному суспільстві. Причини втрати своєї актуальності ми вбачаємо у можливій тенденції до мінімального уживання довгих за структурою фраз, застарілих приказок, афоризмів (*aus Angst darf man wichtige Dinge nicht versäumen; ein beschossener Hase flieht vor jedem Gebüsch; Der Tod ist nicht zu fürchten, denn es hat noch niemand erlebt, dass er gestorben ist; Gebühnte Katze scheut auch kaltes Wasser*); втраті значущості символічного складника для сучасного суспільства; архаїзації компонентного складу, витісненні з мовного вжитку одних ФО іншими і т. п.

Серед стилістичних функцій аналізованого матеріалу спостерігаємо принцип трансформації ФО як спосіб посилення виразності та емоційно-оцінного впливу у публікаціях. Серед них – розширення компонентного складу для більшої деталізації або ж, навпаки, скорочення компонентного складу для лаконічності викладу мовного матеріалу. Наприклад, ідіома *ein Ende mit Schrecken* показала низьку текстову фіксацію

(10 Korpora, 10 Treffer), на противагу ФО з розширеним компонентним складом *Lieber ein Ende mit Schrecken als ein Schrecken ohne Ende* – (280 Korpora 500 Treffer): NON16/OKT.03729 Niederösterreichische Nachrichten, 14.10.2016; *Lieber ein Ende mit Schrecken ...: Für die Stadt ist der Verlust des Pharma-Riesen natürlich sehr schmerzhaft. Aber wohl bei wenigen Projekten passt der Spruch "lieber ein Ende mit Schrecken als ein Schrecken ohne Ende" besser als hier* [21].

Часто використовують алюзію на автора, яка утворює асоціативну функцію і цим викликає у читача певну згадку або асоціацію, надаючи ФО конотативного забарвлення: *Lieber ein Ende mit Schrecken als ein Schrecken ohne Ende* цитата національного героя Німеччини, учасника Наполеонівських війн Фердинанта фон Шілля.

У нашому прикладі можемо спостерігати також використання даної ФО як заголовка [18]. Застосування ідіом у формі заголовків для публікацій піднімає градус зацікавленості у читача для її прочитання.

Рис. 1

Окрім вжитої ФО, додається також інформаційне уточнення теми публікації, що допомагає читачу швидше зрозуміти її зміст.

Висновки. Отже, на базі проведеного аналізу ФО з негативною імпліцитною та експліцитною конотаціями, які виражають емоційний концепт «страх», ми дійшли висновку про домінантність ідіом з експліцитною конотацією, а отже, лексеми *Angst* # *Furcht* виражають ядро концепту «СТРАХ» та є найбільш точним для опису цієї негативної емоції. Фізіологічні та невербальні прояви страху описуються метафорично ФО, серед яких ми простежуємо наявність актуальних часто вживаних ідіом, проте ми відносимо їх до оказіональних фразеологізмів. Неочікувано низьку текстову кодифікацію виявлено у культурно маркованих ФО із символічним зоонімом *Hase*. Етимологічно та синтагматично когнітивно аналізований складник висвітлює досліджений нами концепт, проте ідіоми з цим складником показали достатнє вживання саме у поєднанні з експліцитною лексемою *Angst* = *ein Angsthase sein*. Виявлено значну кількість ФО, які належать до різних тематичних груп і описують концепт периферійно, вони втратили актуальність у сучасних текстах преси. Причини таких результатів ми вбачаємо у тенденції до мінімального уживання довгих за структурою фраз, застарілих приказок, афоризмів, архаїзації компонентного складу, витісненні з мовного вжитку одних ФО іншими і т. п. Окрім лексикографічної та текстової кодифікації, ми аналізу-

вали стилістичні функції мовного матеріалу. У німецькомовних медійних текстах спостерігаємо принцип трансформації ФО (редукція, субституція, еспансія); алюзію на автора, яка утворює асоціативну функцію; використання ФО у формі заголовка для акцентування та привернення уваги та ін. Отже, можемо зауважити, що вживання ФО для передачі концепту «СТРАХ» є досить поширеним явищем у сучасній публіцистиці та актуальним полем для досліджень.

Література:

1. Степанов Ю. С. Концепты. Тонкая пленка цивилизации. Москва : Языки славянских культур, 2007. 248 с.
2. Гавриш В. І., Пророченко О. П. Німецько-український фразеологічний словник. Київ : Радянська школа, 1981. Т. I, II.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. Київ : Видавничий центр «Академія», 2001. 368 с.
4. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 104 с.
5. Баранов А. Н., Добровольский Д. О. Аспекты теории фразеологии. Москва : Знак, 2008. 565 с.
6. Шаховский В. И. Эмотивный компонент значения и методы его описания : учебное пособие к спецкурсу. Волгоград : ВГПИ, 1983. 94 с.
7. Шаховський В. И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Москва : Либроком, 2009. 204 с.
8. Булатова А. М. Лексико-фразеологические средства репрезентации эмоционального концепта страх в немецком и русском языках : автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.02.20. Казань, 2015. 24 с.
9. Грималиук А. М. Експліцитна, імпліцитна та релятивна конотації у німецькій фразеології. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики* : науковий журнал. 2016. Вип. 11-12, Ч. 1. С. 160–164.
10. Грималиук А. М. До проблеми актуальності позитивно конотативного аспекту семантики німецьких фразеологізмів у пресі ХХІ століття. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 52. С. 79–82.
11. Das Deutsche Referenzkorpus (COSMAS II). URL: <http://www.ids-mannheim.de/cosmas2/> (дата звернення: 15.09.2019).
12. Бинович Л. Э., Гришин Н. Н. Немецко-русский фразеологический словарь. Москва : Русский язык, 1975. 656 с.
13. Günter Drosdowski, Scholze-Stubenrecht. Duden – Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich : Dudenverl., 1992. S. 864.
14. Heinz Griesbach, Dora Schulz. Lagenscheid – 1000 deutsche Redensarten. Berlin; München; Wien; Zürich; New-York: Druckhaus Lagenscheid, 1981. S. 248.
15. Röhrich Lutz. Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten (Band 1-5). Freiburg, Basel, Wien, Herder, 1995.
16. Pfeifer W. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen in 3 Bd. Berlin, 1989.
17. Hannoversche Allgemeine. Steuer auf Börsengeschäfte? Eine alte Idee wird wiederbelebt. 04.12.2018, S. 11 / COSMAS II. URL: <http://www.ids-mannheim.de/cosmas2/> (дата звернення: 05.06.2019).
18. Jasper Rothfels. Heidelberger Anwalt erhält Drohbrieff: "Das ist für mich ein Angstphase, der so etwas macht". 09.08.2020 / Mannheimer Morgen. URL: https://www.mannheimer-morgen.de/orte/heidelberg_artikel,-heidelberg-heidelberger-anwalt-erhaelt-drohbrieff-das-ist-fuer-mich-ein-angstphase-der-so-etwas-macht-_arid,1672320.html (дата звернення: 10.06.2021).
19. Kluge F. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Berlin; N.Y., 1999.
20. Hamburger Morgenpost. Wahnsinniges Unterfangen. 14.06.2018 / COSMAS II. URL: <http://www.ids-mannheim.de/cosmas2/> (дата звернення: 10.07.2019).
21. Raimund Bauer. Lieber ein Ende mit Schrecken. 26.03.2019 / Niederösterreichische Nachrichten. URL: <https://www.noen.at/melk/kommentar/kommentar-lieber-ein-ende-mit-schrecken-noechling-roland-voracek-kommentar-sport-141323037> (дата звернення: 10.07.2019).

Hrymaliuk A. Expression of concept "FEAR" with explicitly lexeme and implicitly semantic connotative phraseological units

Summary. The article deals with phraseological units with explicitly lexeme and implicitly semantic connotations that express the concept "FEAR" and are used in modern texts of the German language press. The role of connotation in the meaning of phraseological units (PU) is very important, because many scholars discussed this problem, but there isn't unanimous opinion to this definition. In our opinion connotation includes emotively-evaluative, expressive and functionally stylistic constituents and bears the load of associative and image-bearing information with partly cultural and national peculiarities. Explicit and implicit connotative aspect was investigated in some phraseological units in modern German language. Due to the lack of a single interpretation of the term "concept", according to different researchers, the concept is considered as an indivisible idea of the object, the idea of the concept and even the concept itself. The thematic groups of the analyzed idioms are considered, the dominant ones and the archaized phraseological units are singled out. The lexicographic fixation are comparing with the text realization. A prerequisite for successful research is the modern large-scale text corpus. Corpus analysis is considered an important method in the phraseology; it allows to conduct research on the basis of modern language material. A productive collection has been selected on the basis of text corpora of the German Language Institute in Mannheim (Germany), which is the world's largest electronic collection of modern German-language texts. The study of the concept "FEAR" is selected due to the multifaceted nature of the emotional phenomenon, which is expressed and described by means language in all cultures of the world. Due to the ability of phraseological units to convey a wide range of emotions, the analysis of their connotative semantics remains relevant. According to the results of the research were analyzing the tendencies of using the selected phraseological units with explicit lexeme and implicit semantic connotations and the main stylistic functions of the journalistic texts.

Key words: concept, phraseology, idiom, explicit lexeme connotation, implicit semantic connotation.